

בבוקר שמחת תורה
תשפ"ד, תא"ל (מיל)
אורן סולומון יצא
אל הזירה יחד עם
בנו. מולם ניצבו 14
טנדרים, קרוב ל-130
מחבלים, עם כמות
מטורפת של תחמושת
| האב והבן קראו
'שמע ישראל' והחלו
להשיב אש בחירוף
נפש | אלא שעכשיו,
אחרי שנים של שירות
ותרומה למדינה, **הלוחם**
המצטיין מואשם על
ידי המערכת ב"עבירת
מידע חמורה"
מאז הוא עסוק
במלחמה על חפותו,
ועכשיו הוא מוכן
להשיב לנו על
השאלות הנוקבות
אחיה ביתאן

צילומים: אביעד פרטוש
פלאש 90 ובאדיבות המרואיין

ה
ה
ש
ת
ק
ה

מ
ל
ת
מ
ת

מפגש הזה הוא מסוג המפגשים שבסיומם אתה רק רוצה לדפוק את הראש בקיר, ואז עוד פעם, בתקווה שמדובר בחלום רע

ולא במציאות הזויה.

אבל לא, זה אינו חלום. זה קרה באמת. תא"ל במיל' אורן סולומון הוא קצין בכיר שלחם ופיקד עשרות שנים בשורות צה"ל, שימש כמג"ד ומח"ט, ניהל את הלחימה באוגדת עזה כמעט עשור, ולאחר פרוץ המלחמה מונה לנהל את תחקירי אוגדת עזה והמסתעף מאירועי שמחת תורה.

כל מי שמכיר את סולומון מגדיר אותו כאדם ישר, מקצועי ושקול. בלי אינטרסים, בלי פוליטיקות, אחד שגם טריליון חוטים לא יצליחו לתפור לו תיק. גיבור שניהל קרב בלתי אפשרי של מעטים נגד רבים בשמחת תורה ובחירוף נפש זכה להציל מאות יהודים. מה כבר אפשר לטפול עליו? אלא שהתפקיד שמילא כמנהל תחקירי הלחימה באוגדת עזה בשמחת תורה, או יותר נכון: מה שעלה ממנו, הצליח לגרום לרמטכ"ל הלוי לשלוח חוקרים שינסו למצוא בו פגמים, לנסות 'לסכל' אותו, העיקר למנוע מסולומון לפרסם את התחקיר שלו.

"כאשר התבקשתי ממפקד האוגדה אבי רוזנפלד לנהל את התחקירים", מספר סולומון ל'משפחה', "אמרתי לו בכנות: אני הולך לבדוק את האמת בלי לעשות הנחות. רוזנפלד אמר שזה בדיוק מה שאני צריך לעשות ומה שאני אעשה, והמינוי אושר גם על ידי אלוף הפיקוד והרמטכ"ל. כך הובלתי את תחקירי האוגדה וכלל תחקירי צה"ל בהקשר למוקדי הלחימה, עד שהרמטכ"ל

הלוי החליט לסמן אותי".

הסימון הזה התרחש לאחר שאותם בכירים דאז הבינו שהתחקיר שמנהל סולומון, קצין בכיר שמכיר הכל לפני ולפנים, לא עושה להם הנחות. הוא לא ימחק אף כשל מהלילה ההוא או מהשנים שלפניו, ופרסומו יחשוף עליהם פרטים שהם מבקשים להסתיר. מה עושים? מפעילים את רמ"ח ביטחון מידע, יוצרים עלילה, ואז מדיחים. ככה פשוט.

סולומון הרגיש נבגד, אבל לא רק הוא. גם פקודיו ורעיו לאורך השנים, גם מאות משפחות שכולות שמכירות אותו היטב, גם המוני ניצולים שנקשרו אליו בלב ונפש, וגם אזרחים שבסך הכל רוצים לדעת מה קרה שם. אף הם הרגישו נבגדים.

עכשיו, בריאיון מטלטל שיש בו גם כעס וגם כאב, אבל בעיקר רצון ושליחות לחשיפת אמת ותיקון, תא"ל במיל' אורן סולומון ידבר על הכל בדיוק כמו בתחקירים: בלי פילטרים, בלי הנחות. כאדם שקול בעל אופי נינוח, הטון יישאר ענייני לכל אורך הריאיון, אבל בשלב מסוים, גם כשהוא ישתוק, האמת תצרח מעצמה.

אחד נגד תא"ה

אנחנו נפגשים בחניון רעים והשעה עכשיו היא שעת אחר הצהריים מאוחרת. קרני שמש כתומות מבצבצות בין העצים הגבוהים, ומשהו באווירה השוררת במקום שהיה לזירת תופת יוצר תחושה בלתי ניתנת לתיאור.

האתר הזה מאוד סימבולי ואכן אין מתאים ממנו כדי לקיים ריאיון הנוגע לתחקירי שמחת תורה, אבל הפעם יש גם

מבצעי בכיר במלחמה.

"מובן שאם זה היה קורה זה בהחלט דבר לא תקין וצריך לחקור אותו וגם אני חושב שצריך לפתוח בחקירה על כל דבר כזה, אבל העניין הוא שאיתי היו יכולים לחקור עוד שלושים אנשים שביקרו שם, שכן מדובר בחדר פתוח עם עשרות קצינים שעובדים בו בסמכות וברשות.

"וחוץ מזה, אני יכול להבטיח לך שבכל מקרה אחר מצ"ח לא היה מגיע. ואתה יודע למה? כי כפי שאמרתי זה קורה המון ואי אפשר לחקור כל מקרה כזה".

דובר צה"ל תדרך שהוצאת מאות מסמכים מסווגים לביתך ללא אישור. למה הוא שיקר?

"ראשית, אני מוסמך לקחת כל מסמך לביתי, מתוקף תפקידי. דובר צה"ל ביקש לעשות סערה תקשורתית כדי למנוע ממני להמשיך לנהל את תחקירי האוגדה, בגלל הכשלים הגדולים וחוסר התפקוד שמצאתי אצל הרמטכ"ל והמטה הכללי בשבעה באוקטובר וגם בלילה שלפני. לכן ביקשו לעשות לי, כביכול, סיכול ממוקד".

אבל מה שבאמת הזוי בחקירה הזו הוא העובדה שהחקירה לא התחילה לאחר שמצאו במקרה משהו חשוד אלא פתחו בחקירה בהנחיה שצריך למצוא משהו ואז מצאו, לטענתם, את סיפור הכונן שהוא אירוע מטופש לחלוטין. הכל כדי להפיל את סולומון.

מה גילית בתחקירים שהמערכת כל כך נלחצה מהם?

"אני לא יכול להיכנס לפרטים, אבל בגדול היו כשלים משמעותיים מאוד של הרצי הלוי ואלופים מסוימים, גם בליל שבעה באוקטובר וגם בשש השעות הראשונות למתקפה. הייתה התייחסות גם להסתרת

מידע מהדרג המדיני והדבר הזה היה כתוב והרמטכ"ל ידע מזה.

"אמרתי וכתבתי לו שהתחקירים האחרים של המטה הכללי לא מספרים את האמת ולכן כדאי שהם יחברו אליי, אבל הרמטכ"ל, במקום לתאם בין התחקירים ולקרוא לי לפגישה, פותח נגדי בחקירה סמויה שבה פשטו לי על הבית ולקחו לי את הטלפונים".

ברמה האישית: התדרוכים והכתבות נגדך פגעו בך?

"הניסיון לפגיעה בשמי הטוב, תחושת הבגידה של צה"ל בי. התדרוכים הם 'כסף קטן'. ניסו להשתיק אותי בהרבה דרכים. הרבה דברים אישיים".

גם ניסו למנוע ממך להציג את התחקיר בוועדת תורג'מן.

"נכון, אבל לוועדת תורג'מן הצלחתי להגיע ביום האחרון, ברוך השם, והיא קיבלה כמעט את כל מה שאמרתי. אמרתי להם שכל חמשת תחקירי המטכ"ל שנעשו הם פסולים. הם קיבלו את זה ופסלו אותם. היו גם דברים שהם לא הקשיבו לי, כמו לגבי תחקיר פיקוד דרום או על מה שקרה ליד רעים, אבל אני בטוח שלבסוף הם יתקנו את זה".

מאבק בשליחות המשפחות

המחיר שמשלם סולומון כבד מאוד. לא רק בגלל אלפי שעות העבודה שהושקעו בתחקירים המעמיקים שערך, אלא יותר בגלל הדרך המזוהמת שהמערכת תפרה תיק לקצין מובחר שהציל מאות בשמחת תורה ומעולם לא נפל רבב בהתנהלותו. למי ששואל, החקירה נגד סולומון נסגרה

פצועים ורק לקראת ערב מגיע למפקדה החליפית של אוגדת עזה.
"כל הזמן הזה אשתי הייתה בטוחה שאני והבן במפקדת האוגדה. היא לא האמינה שכל כך הרבה פעמים היינו יכולים למות. את הסיפור המלא סיפרתי לה רק שלושה שבועות אחרי".

השתקה מטעם המערכת

עם תחילת הלחימה ברצועת עזה, במקביל לתפקיד שמילא כמנהל הלחימה של האוגדה, סולומון ממונה לעמוד בראש צוותי תחקירי האוגדה לשמחת תורה. הצוותים עובדים תחתיו במרץ, מרכיבים תמונה של הכשל המערכתי וגם זה הפרטי של הדרג הצבאי הבכיר. ביום בהיר אחד מגיעים אליו לבית חוקרי מצ"ח ודובר צה"ל מפרסם כי "תא"ל במיל" סולומון נחקר בחשד לעבירת ביטחון מידע חמורה".
וזה, למעשה, האירוע שלשמו התכנסנו.

מה הסיפור?

"דובר צה"ל משקר. זה לא מסמכים מסווגים ולא כלום. החשד נגדי לא היה על מאות מסמכים מסווגים שהיו אצלי בבית ללא רשות, כביכול, אלא שכאלו הכנסתי כונן חיצוני למחשב בחמ"ל האוגדה, דבר שגם הוא שקר מוחלט. לא ביצעתי מעולם שום עבירת ביטחון מידע ולא מישהו מטעמי. התעקשתי להיבדק גם בפוליוגרף".
בהנחה שזה אכן קרה, כונן חיצוני במחשב צבאי - האם מדובר במשהו חריג וחמור?
"צריך להסביר לציבור שבכל שנה יש מאות מקרים כאלו ומעולם לא נפתחה שום חקירת מצ"ח בעניין, בוודאי לא כנגד מפקד

סולומון מנסה לכוון את הטנק דרך הקשר של האוגדה, אבל לא מצליח. "בזמן הזה יש לנו קצת זמן להתארגן להמשך הלחימה, כי אנחנו מבינים שהסיפור עוד לא נגמר, וברור לנו שאנחנו לא בורחים כל עוד יש כאן אזרחים שעדיין בחיים".

זמן מה חולף ואז הקרב מתחדש. המחבלים שוב מתקרבים לעבר סולומון, בנו ושני השוטרים, וביניהם חוצצים רק הרכבים שעל הכביש.

"אנחנו נלחמים בין המכוניות ותוך כדי אני מבקש מהבן שלי לומר איתי תהילים. קראנו 'שיר למעלות אשא עיניי', 'שיר המעלות ממעמקים', ואת הפסוק שהייתי נוהג לומר תמיד בכל קרב: 'יפול מצידי אלף ורבבה מימינך אליך לא ייגש'. ואז שוב נס. מאחורינו מגיע רכב קטן של אחד המאבטחים במסיבה, בחור בשם אליה, והוא לוקח אותנו איתו, ואנו מדלגים כ-200 מטר דרומה. אנחנו יוצרים קו הגנה שני".

בשטח הם רואים את הטנק. סולומון עולה אליו ולוקח ממנו את המא"ג ובעזרתו יורה והודף מספר התקפות מחבלים, כולל אחת משולבת שמתרחשת מטרים בודדים ממנו.

גם שם הם נלחמים ללא הפסקה ומצילים צעירים רבים. גם שם הם רואים ניסים בעיניים. סולומון גם מכון מסוק קרב שלא יורה על טנדרים עמוסי מחבלים שמתכוונים לעשות את דרכם מרעים לקיבוץ בארי.

עד שעות אחר הצהריים המאוחרות ממשיך תא"ל במיל" סולומון לנהל את הלחימה באזור. הוא מחביר כוחות, מפנה

בלא כלום. התברר פתאום שהסיפור לא היה "מאות מסמכים מסווגים שהוציא לביתו" – לשון דובר צה"ל בהודעה על החקירה שנפתחה נגדו, אלא "מסמכים מסווגים שהיו פתוחים על המחשב בהיקף נרחב ביותר" – לשון דובר צה"ל בהודעה על החקירה שנסגרה. לקרוא לזה חלטורה זו תהיה מחמאה.

##כשהבנת שממציאים עליך סיפורים ולא בוחלים בשום דרך, למה התעקשת להילחם? למה גם עכשיו אתה נלחם במערכת?

"ככול להיות שיש הרבה אנשים במצבי שהיו מעדיפים לברוח מהעימות הזה כמה שיותר מהר, אבל אני לא ככה. לא בגלל שמה שעשו לי לא מזיז לי, אלא כי אני מקבל הרבה כוח ממשפחות שכולות וניצולים רבים שמרגישים שמונעים מהם לדעת את האמת.

"שבעה באוקטובר הוא אירוע בסדר גודל היסטורי. אנחנו יודעים שהיו כאן 7,000 מחבלים שהגיעו לכאן בשלושה גלים", מפתיע סולומון בנתון שלא נשמע עד היום. "אירוע מטורף כזה לא יכול להישאר בלי שנדע מה באמת קרה. לא כדי לדעת מי צריך להתפטר מתפקידו, אלא כדי שנבין איך נוכל למנוע את זה בעתיד".

##ואתה חושב שמתישוהו האמת תצא לאור?

"אני בטוח שהאמת תצא. אין לי ספק בכך. 'אמת מארץ תצמח' – זו החובה שלי, שלנו, כלפי המשפחות והנרצחים: לדעת מה היה, וגם כלפי עם ישראל כולו שנדע איך למנוע את שבעה באוקטובר הבא".

##ונראה לך שזה הולך לקרות בדרך הטבע?

"אני אדם מאמין והקדוש ברוך הוא

עושה ניסים. עובדה שוועדת תורג'מן מאמצת בלי כוונה רבות המסקנות שלי, ויש הרבה דיווחי תקשורת שאני לא קשור אליהם שמשפרים על מחדלים ושקרים של הדרג הצבאי הבכיר.

"אולי לוקח לזה קצת זמן, זה קשה וזה מייסה, אבל האמת מתגלה אט-אט וכשכולם יראו אותה לא יהיו ספקות".

החלפתו של הרצי הלוי באייל זמיר, כמו שאומר סולומון, לא פתרה את הבעיה. "זמיר מסרב להיפגש איתי", הוא אומר.

##זה אולי סותר את החזה שלך, כי בשמחת הורה זמיר היה מבול משרד הביטחון ואין לו סיבה לחשוש שתפקיד כזה או אחר.

"אייל זמיר היה מפקד פיקוד הדרום מ-2015 עד 2018 (תשע"ה-תשע"ח), ויש לו אחריות מסוימת בעניין מאוד רגיש שאני לא אפתח אותו כאן. הוא ניסה לצופף שורות ולהגן על קודמו ועל האלופים האחרים, אבל אני לא אשתוק".

שלחת בנושא מכתב לראש המשלה ולשר הביטחון כ"ץ. עם האחרון היו לך כמה פגישות בעניין. זה שינה משהו?

"השר כ"ץ קרא לי לפגישה, אבל צריך לזכור שהוא לא איש מקצוע. באתי לדבר איתו על נושאים עקרוניים ולא מעבר לזה. עד שלא תהיה הנחיה שלו לרמטכ"ל לא תהיה התקדמות".

התערבות משפטית קסטרוזפליית

כמעט עשור שימש סולומון כמנהל הלחימה של אוגדת עזה, תפקיד שנועד לקדם את מוכנות האוגדה למלחמה. בין השאר גם מילא תפקידים הקשורים

לביטחון הלאומי במשרד ראש הממשלה. כמומחה לאסטרטגיה כתב לא מעט ניירות עמדה לדרג הצבאי והמדיני במערכת האחרונה.

אפשר להניח שעל התחקירים יצא לנו לדבר עוד לא מעט, בתקווה שכבר בעתיד הקרוב, אבל עכשיו אנחנו עוברים לשאלות נוספות שבווערות לכלונו כבר שנתיים: מה היה אפשר לראות ולא ראינו, אם המערכת המשפטית באמת מתערבת בהחלטות הנוגעות לשדה הקרב ואם צה"ל אכן למד את הלקח.

היית במשרד ראש הממשלה, במל"ל, בשנים ילפני הטבח. אי אפשר שלא לראות למרות מה חשבת בזמן אמת על חיסוף הקטארי?

"אני מהבודדים שהתנגדו להעברת החספים. כתבתי על זה בעבר לא מעט וכבר אז טענתי שזה מעצים את חמאס. אני יכול להגיד לך שזו אחת הסיבות שהובילה לעזיבה שלי את משרד ראש הממשלה. הרגשות שאני לא משפיע, הרגשות שאנחנו לא מעריכים נכון את הכוונות של האויבים שלנו, למרות שאם היית שואל אז במל"ל כולם היו אומרים לך שזה דבר די סביר ודי גיווני".

לאחרונה נשמעות טענות כאילו היו המלצות מראשי מערכת הביטחון לחיסול חמאס ונתניהו התנגד להן. זה נכון?

"צריך להבדיל בין סיכולים לבין הכרעת חמאס. זה פשוט לא נכון. לא היה אף רמטכ"ל, ראש שב"כ או ראש מוסד בעשור האחרון שדפק על השולחן וביקש לחסל את חמאס".

לא היה דיבור על חיסולים ממוקדים של ראשי חמאס בעזה?

"לדבר על חיסולים ממוקדים זה

"אוהבים להגיד שהפנימו את הלקחים, אבל באמת אין שום שינוי והכל נשאר בדיוק אותו דבר. והנה, עדיין מדיחים קצינים מצוינים על עניינים שוליים או על ביקורת שהשמיעו כלפי המערכת, כמו תא"ל חזי נחמה, תא"ל ארז וינה, תא"ל נוחי מנדל ואחרים, בלי להבין שכדי להיות טובים המערכת מוכרחת לדעת לקבל ביקורת".

יש בצה"ל תרבות של השתקה?

"כן. התרבות היא שקר וטיוח וסתמים. פיות, וזה חלק מהתיקון שאני מנסה להוביל. זה כמובן לא רק העניין של התחקיר לשם תחקיר, אלא כדי ללמוד לתקן, לדעת איך מחזקים את האמינות ואת תרבות הבעת הדעה וגילויי האחריות שהם דברים חשובים מאוד.

"ואם המצב הוא שאלופים ותתי אלופים מכהנים שמדברים איתי מפחדים שהרמטכ"ל ידע את זה, כנראה שהתיקון עוד לא התחיל".

בינינו, האם אתה חושב שלכיפה שלך יש קשר למה שעברת?

"אני חושב שהעובדה שאני עם כיפה גורמת שישר מזהים אותי. אומרים שאני ביביסט, אבל אין לי שום נגיעה לימין או שמאל. האמירות שלי מקצועיות ועל כל מילה בתחקיר אני מוכן ללכת עם כל מי שאתה רוצה לפוליגרף, לראות מי דובר אמת. מה שהכי כואב לי זה שבמקום לחפש אמת אנשים מחפשים פוזיציה".

קיבלת הצעות להשתלב בפוליטיקה?

"קיבלתי הצעות ריאליות בכל מפלגה שרק תרצה, אבל אני לא רוצה להיות פוליטיקאי. אני רוצה אמת. ולהשפיע על ביטחון העם והמולדת".

להטעות את הציבור. כי חיסולים הם דבר נקודתי שאולי עושה עצירה זמנית, אבל ממש לא עוקר מהשורש.

"לגופו של עניין, שבעה באוקטובר לא היה נמנע אם היו מחסלים בכיר כזה או אחר. כדי למנוע באמת את מה שקרה היו צריכים לפרק את חמאס באמת, כלומר להיכנס עם כוחות לתוך הרצועה, ואת זה אף אחד לא אמר לעשות".

בשנתיים האחרונות נשמעו טענות שהפרקליטים הצבאיים מתערבים בהחלטות הנוגעות לניהול המלחמה. כמי שהיה מנהל הלחימה שנים ארוכות, מה באמת רמת המעורבות של אנשי הפרקליטות הצבאית בתוכניות מבצעיות?
"ההתערבות הזו קטסטרופלית. יש לי תואר במשפטים ואני מומחה בתוך צה"ל לדיני לחימה והפעלת האש. במלחמה כתבתי לרמטכ"ל ולאולוף הפיקוד לא מעט על ההתערבות המוגזמת שפוגעת בחיילינו וגם ביעדי המלחמה ברמה האסטרטגית".

כלומר, התערבות של הפצ"רית?

"התערבות של הפצ"רית ברמה הטקטית, המבצעית והאסטרטגית, והתערבות של היועמ"שית ברמה האסטרטגית".

ומה הייתה תגובת הרמטכ"ל למכתב ההוא ששלחת?

"לצערי הן הלוי והן זמיר גיבו את הפצ"רית בכל צעד ושעל במקום לתת את הכוח למפקדים המבצעיים. גם בפרשת שדה תימן גיבו אותה, והיום, כמובן, הם ממלאים פיהם מים".

בגלל הכיפה

האם הצבא השתנה מאז שמחת תורה תשפ"ד?